

Svaga förslag i ny äldreomsorgslag

När **Svensk Socialpolitisk förening** bjöd in till information om [förslaget till ny äldreomsorgslag](#) inför stundande remissomgång, redogjorde utredaren **Karin Westlund** för huvuddragen. Inbjudna var sedan en panel bestående av representanter från SACO, Kommunal, vårdbolagen och **Marta Szebehely**, professor emerita i socialt arbete med inriktning mot äldre vid Stockholms universitet. Alla dessa har deltagit på olika sätt i utredningen.

Panelen lyfte fram att syftet med den nya lagen är att ge ökad kvalitet och jämlikhet i äldreomsorgen genom:

- Förebyggande perspektiv
- Hälsofrämjande
- Stödja funktionsförmågor
- Tillgänglighet

Erfarenheterna från pandemin var en av orsakerna till behovet av en ny äldreomsorgslag. Under pandemin blev brister i den medicinska kompetensen på de särskilda boendena (Säbo) och inom hemtjänsten, såväl som brister i ledning och i personalens kompetens tydliga.

Förslaget har tonvikt vid att den medicinska kompetensen ska förstärkas på kommunal nivå, att en sjukskötersketjänst ska vara stationär på de särskilda boendena och att läkare ska vara tillgänglig dygnet runt vid behov. Ledarskapet betonas samt att en nationell ordning för kvalitetsutveckling inrättas.

Panelen var i stort sett nöjda med förslaget när det handlade om ledarskap, men hade en del kompletterande synpunkter bland annat på skrivningen att ledningen närmast medarbetarna ska ha de förutsättningar som behövs. Detta ansåg man inte behöver

leda till förändring i praktiken. Det blir upp till varje kommun/vårdgivare att bedöma vad bra förutsättningar är. Idag har ledarna många underställda, ibland spridda på flera ställen. Utredningen ville inte ange mer konkret hur många anställda som bör vara ett mål, då det finns stora lokala variationer. Dessutom preciserades inte vilken kompetens som ledarskapet ska ha. Överhuvudtaget saknas ett kunskapskrav, förslaget kommer att ha svårt att åtgärda de strukturella brister som finns menade särskilt SACO.

Kommunal, som organiserar ett mycket stort antal som arbetar inom äldreomsorgen, pekade på att det finns ett problem med att besparingar och effektiviseringar motverkar lagens intentioner. Därför är det viktigt med uppföljningar av målen.

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, behöver förstärkta resurser så att tillsyn och uppföljningar kan ske då lagen inte anger konkret vad som krävs. Här kom professor **Marta Szebehely** med förslag om att information om löner, anställda m m skulle kunna tankas över direkt till politikerna. Då skulle de kunna följa bemanningen, timanställda m m inom varje enhet. Idag finns inte den rutinen, men tekniken finns.

Representanten för vårdbolagen ville inte se fler regler och var tveksam till en nationell ordning. Hon ansåg att sjuksköterskor inte behöver vara placerade på enheterna som utredningen förslår och menade att det inte behövs en fastställd bemanning. Det skulle försvåra utvecklingen av ny teknik ansåg hon.

Slutligen menade flera i panelen att socialtjänstens begrepp att "garantera en skälig levnadsnivå" är otydligt och passar bättre för beslut om försörjning/ekonomiskt bistånd. Bättre begrepp för äldreomsorgen skulle vara att *garantera goda levnadsförhållanden*.

Jag rekommenderar en läsning [av utredningen](#), det handlar om vilken välfärd och vård som gamla och sjuka har rätt till. Den

stora grupp av människor i vårt land som fick uppmärksamhet under pandemin, men som därefter återigen faller i glömska i den allmänna debatten – tänk på valrörelsen.

Det är alltid ett problem när lagens text inte är konkret utan hänvisar till begrepp som *goda förutsättningar*, men det antydde att myndigheter bör få i uppdrag att utforma riktlinjer som vägledning.

Det är förvånande att utredningen har så få konkreta förslag, och de förslag som läggs är svaga. Något förvånande också att de fackliga organisationerna i stort verkar nöjda. Förhoppningsvis kan remissrundan ge något mer.

Att vårdbolagen intog en annan hållning än de övriga var inte förvånande, de har som sagt sagt andra utgångspunkter där vinster ingår som incitament. Detta ingick inte i den övriga panelens intresse eller i förslaget till ny äldreomsorgslag. Men i förslaget finns heller inget som begränsar fortsatta vinstuttag.

Claudette Skilving

Seminarier går att [se i efterhand](#).